KITBA TA' QABEL IŻ-ŻWIEĠ

George Cilia

F'din il-ħarġa ta' l-Imnara se nurikom kif kienet issir kitba ta' nutar fis-snin għoxrin; kitba miktuba minn idejn in-nutar, bit-Taljan, u bil-bolli postali skond il-liġi – f'dal-każ bolli tas-sitt ħabbiet - li jidhru mwaħħlin f'kull paġna.

Maria Bezzina, armla ta' Ġorġ Bezzina, dehrilha li l-isbaħ rigal għal bintha Lorenza qabel iż-żwieġ għandu jkun dar il-Birgu fejn bintha jinħtiġilha tgħammar meta tasal għall-ħajja miżżewġa. Dan il-post imsemmi fil-kuntratt iġib in-numru Erbgħa u Ħamsa; dar u ħanut, magħrufa bħala "id-dar tal-kurċifiss", fi Triq Brittannika, il-Birgu. Il-kurċifiss hu msemmi fl-istorja għax quddiemu kienu jsiru l-eżekuzzjonijiet bit-tgħalliq qabel is-seklu sittax.

Din il-kitba, li saret qabel iż-żwieġ, tidher li ma kinitx maħsuba biex tfakkar lill-għarajjes (bħalma kien jingħad fl-imgħoddi) x'se ġġib magħha l-għarusa, jew x'se jwiegħed u jġib miegħu l-għarus, jew liema festi għandhom igawdu wara r-rabta taż-żwieġ. Xejn minn dan, iżda l-aktar ħaġa meħtieġa: dar imdaqqsa fejn jgħammru l-miżżewġin l-ġodda, kif kienet ix-xewqa tagħhom u kif kien irid Alla. Kundizzjoni waħda jingħad li għamlet Maria Bezzina: dik li bintha Lorenza tibqa' tgħix il-Birgu issa li kienet tgħarrset ma' ġuvni minn Bormla. Din il-proposta intlaqgħet bil-ferħa miż-żewġ naħiet. Intant, Lorenza u Ġużeppi Cilia ingħaqdu fis-sagrament taż-żwieġ nhar l-Imnarja ta' l-1928, u kellhom żewġ ulied: George u Victoria. Imma fil-11 ta' Ġunju 1940, il-ħajja familjari, kwieta u serena, intemmet ħesrem. Dakinhar sar esodu, u l-Birgu tbattal minn niesu, li fittxew kenn in-naħa ta' fuq ta' Malta, kif għamilna aħna wkoll, kaġun ta' gwerra qerrieda li damet is-snin, b'konsegwenzi ta' qsim il-qalb, telf ta' proprjeta', u mwiet ta' ċittadini Maltin.

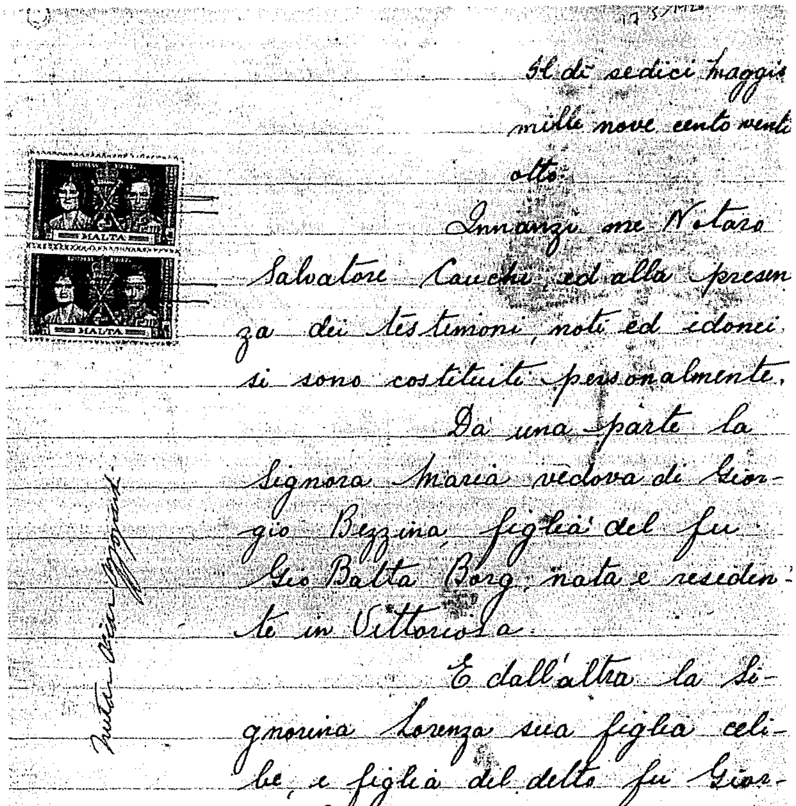

Il dì sedici Maggio
mille nove cento venti
otto:
Innanzi me Notaro
Salvatore Cauchi ed alla presen-
za dei testimoni noti ed idonei
si sono costituite personalmente.
Da una parte la
Signora Maria vedova di Gior-
gio Bezzina figlia del fu
Gio Batta Borg nata e residen-
te in Vittoriosa.
E dall'altra la Si-
gnorina Lorenza sua figlia celi-
be, e figlia del detto fu Gior-
gio Bezzina, nata e residente in
Vittoriosa.

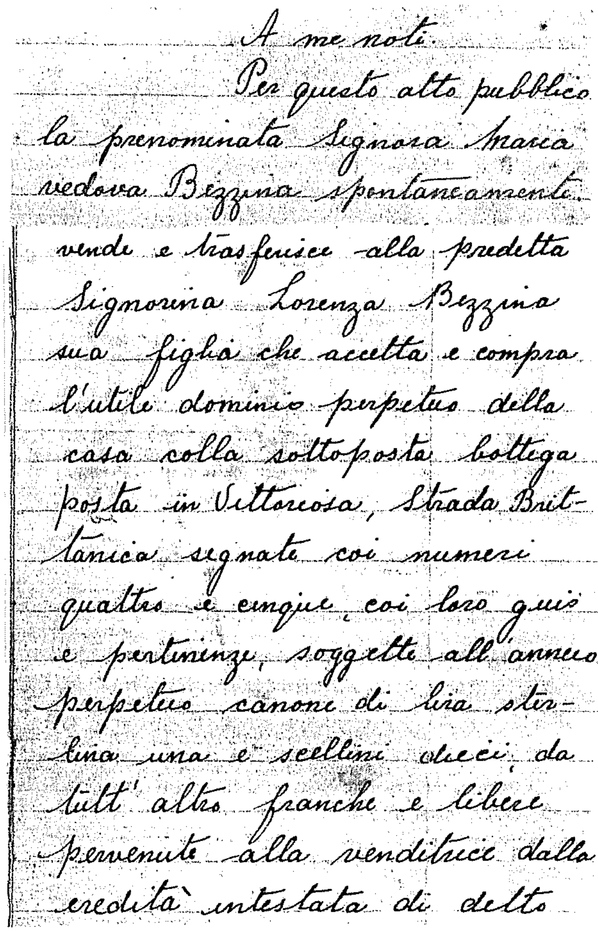
A me noto.
Per questo atto pubblico
la prenominata Signora Maria
vedova Bezzina spontaneamente
vende e trasferisce alla predetta
Signorina Lorenza Bezzina
sua figlia che accetta e compra
l'utile dominio perpetuo della
casa colla sottoposta bottega
posta in Vittoriosa, Strada Brit-
tanica segnate coi numeri
quattro e cinque coi loro giu-
e pertinenze, soggette all'annuo
perpetuo canone di lira ster-
lina una e scellini dieci da
tutt'altro franche e libere
pervenute alla venditrice dalla
eredità intestata di detto

Gio Batta Borg quale unica sua figlia ed erede legittima, morto verso l'anno mille nove cento sette per cui la sua successione non proviene da trasferimento imponibile.

La presente compravendita siegue tra le parti contraenti mediante il prezzo convenuto e stabilito di lire sterline tre cento dieci, prezzo già fissato e stabilito dal Perito Architetto Signor Gustavo Soler con sua relazione e stima del dieci Maggio corrente che si trova in potere della Venditrice.

Il quale prezzo di £310 essa venditrice dichiara di aver già avuto e conseguito dalla compratrice alla quale rilascia quietanza.

Da aversi e possedersi i detti immobili dalla compratrice da oggi in poi ed in perpetuo.

La venditrice promette e si obbliga di difendere e garantire alla compratrice il pacifico possesso e godimento di detto immobile da qualunque evizione e molestia e per tale oggetto ipoteca a favor di lei tutti i di lei beni presenti e futuri in generale indicando pei fini della inscrizione ipotecaria lire sterline venti oltre il detto prezzo.

Previa la debita cerziorazione, questo atto è stato fatto, letto e pubblicato in Malta in lingua maltese nel mio studio notarile posto in Cospicua, Strada Santa Teresa numero diciotto presenti per testimoni il Signor scritturale Francesco Pace Ubaldini fu Giuseppe, residente in Cospicua e l'impiegato nel Dock Yard Giorgio Zammit fu Giuseppe residente in Vittoriosa.

(Fti) Maria v. Bezzina
" Lorenza Bezzina
" George Zammit
" Francesco Pace Ubaldini
" Salvatore Cauchi
Notaro Pubblico Maltese.

Vera Kopja

Imħollija minn l'attijiet tan Nutar Salvatore Cauchi fit tmienja u għoxrin ta' Jannar elf disgħa mija tmienja u tletin (1938).—

[illegible]
Nutar Pubbliku Malti
Konservatur

DAR LI MA NFETĦET QATT AKTAR.

Meta spiċċat il-gwerra b'Malta rebbieħa f'Settembru ta' l-1943 u reġgħet feġġet il-qawsalla fuq il-bini mwaqqa' tal-Birgu, niesu xtaqu jerġgħu lura lejn djarhom. Imma ġara li mhux kulħadd seta' jagħmel id-daħla lura f'pajjiżu u f'daru. Għadd kbir ta' djar iġġarrfu bil-

ħidma ta' l-għadu. Waħda minnhom kienet darna. Niftakar meta morna naraw x'ġara għall-ewwel darba; rajna kif fuq ġewwa kien tfarrak kollox barra mill-faċċata u l-kurċifiss skolpit fil-ġebel fuq in-naħa ta' barra t-triq. Ħsibna li nistgħu nibnuha mill-ġdid, bħal ma kien qed jagħmel ħaddieħor, bil-flus imwiegħda għal dan il-għan. Iżda lanqas dan ma stajna nagħmlu.

Wara l-gwerra, l-gvern Ingliż ħa r-responsabbilta' tar-rikostruzzjoni ta' gżiritna, u għal dan il-għan bagħat żewġ town-planners: A. Hubbard u P.S. Harrison, biex ifasslu l-pjanti ta' bini u toroq ġodda għat-tlett ibliet u l-belt Valletta. Ix-xorti ħażina reġgħet laqtet lil din id-dar tagħna, għax f'dan il-pjan ta' rikostruzzjoni ġiet immarkata, flimkien mal-blokk ta' madwarha, biex flokha jinbnew l-appartamenti tal-Gvern, kif fil-fatt sar.

Hekk tispiċċa l-istorja tad-dar li ma nfetħet qatt aktar. Jien u oħti niftakru b'nostalġija dejjiema fit-tfulija u t-trobbija ġo dar li twelidna fiha u li m'għadhiex teżisti aktar. Il-kurċifiss, salvat mill-bini mġarraf, reġa' twaħħal mal-faċċata ta' l-appartamenti, bi skrizzjoni ta' l-irħam, imwaħħla mal-ħajt, u li tgħid l-istorja tiegħu. L-appartamenti issa sabu posthom fil-pjazza tal-Birgu. Ir-rikordju waħdieni li fadal minn din id-dar, numru erbgħa u ħamsa, huma l-erbgħa mfietaħ tal-bibien ta' barra, imdendlin fl-istudju tiegħi, fejn noqgħod illum f'Tas-Sliema

16/06/2006

Kotba li Qrajna

FENĊELĊEN

Ħrafa Tradizzjonali Għat-tfal miktuba mill-ġdid minn

DORIS VELLA CAMILLERI

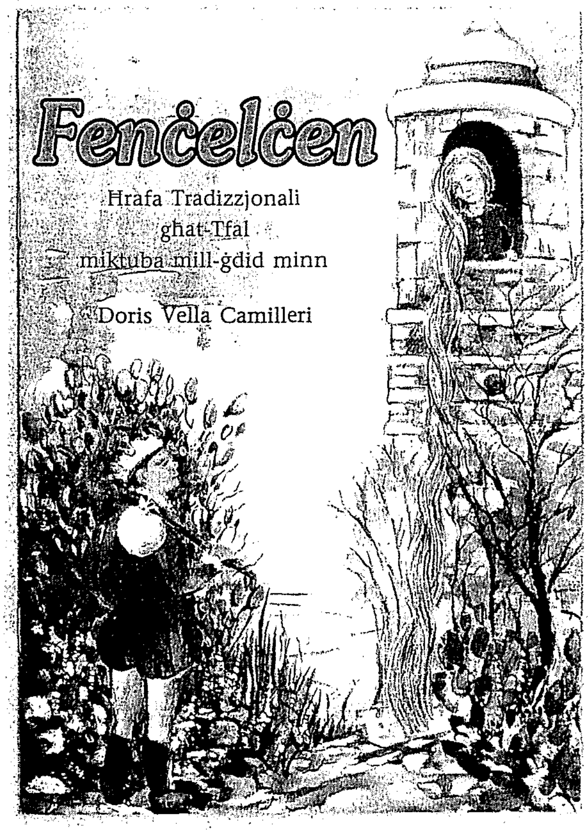

Doris Vella Camilleri li kienet għalliema fl-iskejjel tal-Gvern, laħqet *script writer* fid-Dipartiment ta' l-Edukazzjoni għax-xandir tal-iskejjel, li kien maħsub biex jeduka t-tfal. B'hekk nibtet fiha, anzi biex inkun iżjed preċiża, b'hekk kompliet titkebbes fiha l-imħabba li dejjem kellha għall-Folklor u għall-kitba.

Matul iż-żmien hi kitbet għadd ta' xogħlijiet - ħrejjef, rumanzi, drammi – dejjem bil-għan li twassal permezz ta' kitbietha dik l-edukazzjoni morali tant meħtieġa, speċjalment fid-dinja tal-lum, lill-qarrejja kbar u żgħar.

Għamlet żmien twil tfittex u tistudja l-ħafna ħrejjef dwar Ġaħan, il-karattru ferm popolari kemm fostna l-Maltin kif ukoll fost il-ġnus ta' għadd ta' pajjiżi ġirien tagħna. Ftit snin ilu ppubblikat l-ewwel xogħol tagħha: *Il-Ġaħan ta' Madwarna.*

Dan l-aħħar Doris ippubblikat ħrafa oħra grazzjuża, dik ta' Rapunzell, magħrufa ħafna fost it-tfal ta' bosta pajjiżi, li hi libbsitha libsa ġdida u tatha l-isem ta' Fenċelċen; u ma naqsitx li tinqeda biha biex twassal lill-qarrejja l-messaġġ tagħha edukattiv.

Infatti, fil-verżjoni ta' Doris ma niltaqgħux ma' saħħara kattiva li taħqar it-tfajla, iżda ma' nanna li dejjem tagħtiha pariri siewja, u fit-tfajla nsibu sentimenti sbieħ ta' mħabba lejn il-ġenituri tagħha.

Dan il-ktejjeb ta' għoxrin paġna għandu qoxra tassew attraenti u xi stampi oħra bil-kulur li jinsabu ġewwa – xogħol ta' Monica Spiteri. Hu stampat fuq karta sabiħa u t-tipi huma ċari. Fi ftit kliem hu ktejjeb li wieħed żgur li jieħu gost jaqrah kemm għall-kontenut, kif ukoll għall-preżentazzjoni tiegħu.

Maria R. Pisani